

Tervishoiutöötajate tunnipalk, märts 2008

Lühikokkuvõte

Koostajad: Kristi Villsaar
Natalja Jedomskihh-Eigo

1. Uuring „Tervishoiutöötajate tunnipalk”

Tervishoiutöötajate palgauuringut on iga-aastaselt läbi viidud alates 2002. aastast. Kuni 2007. aastani korraldas uuringut Sotsiaalministeerium. 2008. aasta jaanuarist on tervisestatistika kogumine, analüüsimine ja avaldamine üle toodud ministeeriumist Tervise Arengu Instituuti (TAI) ja käesoleva aasta uuringu läbiviijaks oli TAI.

Tervishoiutöötajate palgaandmeid kogutakse aruandega „Tervishoiutöötajate tunnipalk“ iga aasta märtsikuu kohta. Aruande vormi ja esitamise korra kehtestab sotsiaalministri määrus. Uuringu algusaastatel koguti andmeid vaid haiglatelt, kuid alates 2006. aastast on uuringusse kaasatud kõik tervishoiuteenuse osutajad.

Uuringu hõlmatus on iga aastaga paranenud. 2008. aasta uuringusse esitasid andmed 1245 tervishoiuteenuse osutajat, mis on 98% kõigist 2008. aasta märtsikuus tegutsenud tervishoiuteenuse osutajatest.

2. Kollektiivleping ja tervishoiutöötajate tunnipalga alammäärad

16. aprillil 2007. aastal sõlmisid Eesti Vabariigi Valitsus, Eesti Haiglate Liit, Eesti Õdede Liit ja Eesti Tervishoiuala-Töötajate Ametiühingute Liit kollektiivlepingu, milles lepiti kokku tervishoiutöötajate (v.a arstide) tunnipalga alammäärad 2007. ja 2008. aastaks. Lepingus kehtestati alates **01. aprillist 2007** tervishoiutöötajatele järgnevad tunnipalga alammäärad:

- õele (v.a kiirabis töötavale õele) ja ämmaemandale 52 krooni ja 50 senti tunnis;
- tervishoiuteenuse osutamise seotud spetsialistile (kollektiivlepingu mõistes bioanalüütik, füsioterapeut, tegevusterapeut, radioloogiatehnik) 52 krooni ja 50 senti tunnis;
- hooldajale (hooldaja, hooldusõde, põetaja, sanitar) 29 krooni tunnis.

Pooled seadsid eesmärgiks tõsta 2007. aasta jooksul kiirabis töötava õe tunnipalga alammäära 52 krooni ja 50 sendini ja kiirabitehniku tunnipalga alammäära 42 kroonini tunnis.

Samas lepingus kehtestati alates **01. jaanuarist 2008** tervishoiutöötajatele järgnevad tunnipalga alammäärad:

- õele ja ämmaemandale 60 krooni tunnis;
- tervishoiuteenuse osutamise seotud spetsialistile 60 krooni tunnis;
- hooldajale 33 krooni tunnis.

Arstide tunnipalga alammäära kehtestamisel juhindutakse Eesti Haigekassa Nõukogu 19. jaanuari 2007.a otsusest nr 9 „Eesti Haigekassa rahalistest võimalustest palgakomponendi suurendamiseks”. Alates 1. jaanuarist 2008 on tervishoiuteenuste hindades ja riigieelarves arsti tunnipalga alammääraks planeeritud 112 krooni tunnis.

3. Põhimõisted ja märkused

Kõik uuringu andmed on arvatud 2008. aasta märtsikuu kohta. Kõik esitatud palgad on **brutopalgad**. Töövõtulepinguga töötajate palgad ei ole analüüsis kajastatud.

Tunnipalga andmed hõlmavad nii täis- kui osaajaga töötajate andmeid (ehk töötajad, kes töötavad täiskoormusega või osalise koormusega ja ka neid, kes märtsis osaliselt töölt puudusid).

Kuupalga andmed hõlmavad ainult täiskoormusega töötajate andmeid, kes töötasid terve märtsikuu, polnud haiged ega puhkusel.

Keskmine – aritmeetiline keskmine

Mediaan – mediaan jagab töötajad kahte võrdsesse gruppi. Mediaan on piir, mis näitab, et täpselt pooled töötajatest saavad madalamat ja pooled kõrgemat palka kui mediaan.

Mediaani ja keskmise erinevus näitab töötasude jaotuse ebasümmeetrilisust. Suur erinevus (kui keskmine on palju kõrgem kui mediaan) viitab üksikute väga kõrge töötasuga töötajate olemasolule.

Põhitunnipalk – põhipalk ehk töölepingus või õigusaktis kindlaks määratud tüki-, tunni-, päeva-, nädala- või kuupalga määra alusel välja makstud brutopalk märtsikuus. Tunnipalga arvestamiseks on kuu põhipalk jagatud kuus töötatud tundide arvuga (v.a. ületunnid). Põhitunnipalk on n.ö. puhas palk, mis ei sisalda regulaarseid lisatasusid, lisatasu õhtuse töö, öötöö, puhkepäevadel ja riiklikel pühadel töötamise eest ning lisatasu ületundide eest.

Kogutunnipalk – sisaldab põhipalka (vt eelmine definitsioon) ja lisaks regulaarseid lisatasusid, lisatasu õhtuse töö, öötöö, puhkepäevadel ja riiklikel pühadel töötamise eest ning lisatasu ületundide eest. Palk on jagatud kõigi töötundidega (sh ületunnid).

Kuupalk - sisaldab põhipalka, regulaarseid lisatasusid, lisatasu õhtuse töö, öötöö, puhkepäevadel ja riiklikel pühadel töötamise eest, lisatasu ületundide eest ja teisi regulaarseid ning mitteregulaarseid lisatasusid.

Keskmise kuupalga arvestamisel on arvesse võetud ainult nende töötajate palgad, kes töötasid täiskoormusega ja ei puudunud märtsis töölt. See erineb varem palgauuringus avaldatud arvestusliku aastakeskmise kuupalga meetodikast, mis arvestas kuupalga hinnanguliselt keskmise tunnipalga põhjal.

4. Uuringu tulemused

4.1 Trendid tervishoiutöötajate palkades

Statistikaameti poolt iga kvartal avaldatavate palgastatistika andmete põhjal on näha, et 2007. aasta II kvartalis toimus sotsiaal- ja tervishoiusektori töötajate palkades suur tõus. See oli aeg, millal hakkas kehtima kollektiivlepingu esimene etapp. Esmakordselt mitme aasta jooksul kerkis sektori keskmine kuupalk kõrgemale riigi keskmisest palgast. See suhe on säilinud siiani ja vahe on isegi suurenenud (v.a 2007.a IV kvartal, kus sektori keskmine palk oli veidi madalam kui riigi keskmine).

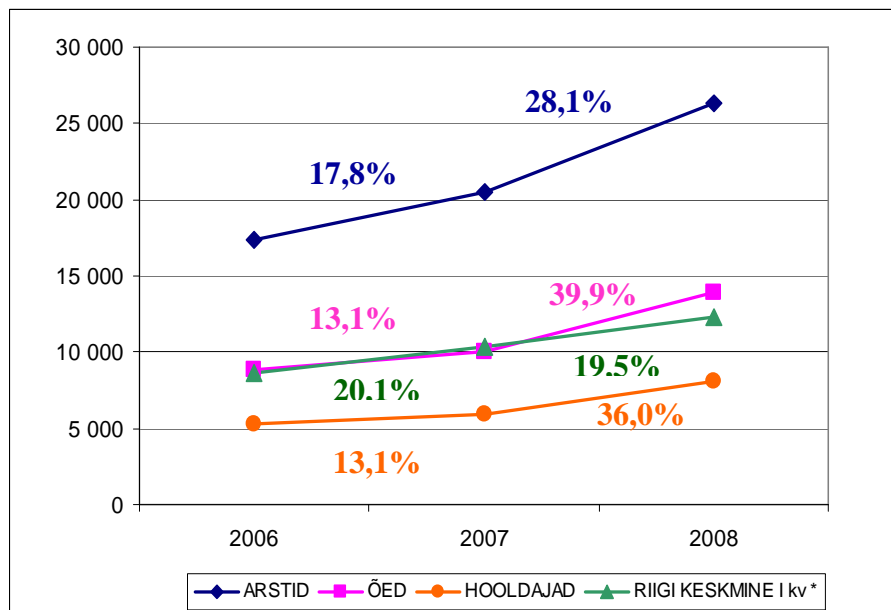
Kollektiivlepingu järgi pidi teine palgatõus toimuma 2008. aasta alguses. Kui esimene palgatõus arste ei hõlmanud, siis 2008. aasta algusest pidid tõusma ka nende palgad.

Tervishoiutöötajate palgauuringut viiakse läbi iga aasta märtsikuus. Seega jäi käesoleva uuringu ja eelmise uuringu vahelisse perioodi kaks palgatõusu (v.a arstide puhul) – üks 1. aprillil 2007 ja teine 1. jaanuaril 2008.

Kahe tervishoiutöötajate palgauuringu vahelisel perioodil (2007.a I kv ja 2008.a I kv) on Statistikaameti andmetel tõusnud tervishoiu- ja sotsiaalsektori töötajate kuupalgad 34,4%. Riigi keskmine palk on samal ajal tõusnud 19,5%.

Tervishoiutöötajate palgauuringu järgi kasvasid perioodil märts 2007 kuni märts 2008 täistööajaga töötavate tervishoiutöötajate kuupalgad ametigruppide lõikes järgnevalt: arstidel 28,1%, õendusametitöötajatel 39,9% ja hooldajatel 36,0% (joonis 1).

Joonis 1. Tervishoiutöötajate ja riigi keskmise kuupalga kasv perioodil 2006 kuni 2008

4.2 Arstide palk

Põhitunnipalk

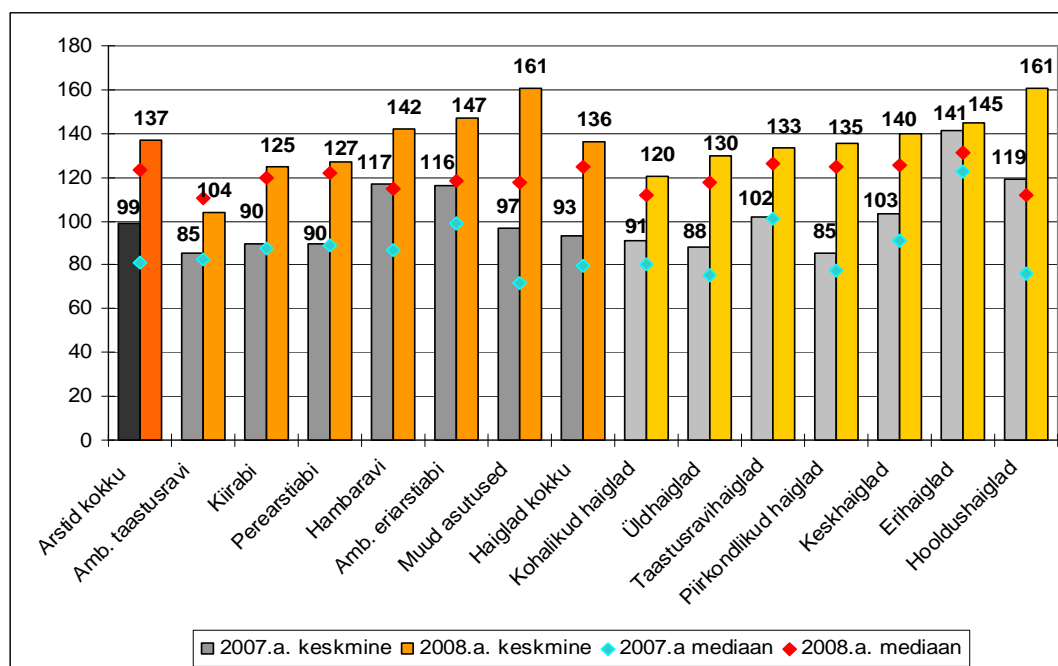
Arstide põhitunnipalk 2008.a märtsis oli **137 krooni**, mis on 38 krooni ehk 38% võrra kõrgem kui 2007.a märtsis¹ (joonis 2). Arstide põhitunnipalga mediaan oli 123 krooni ning tõusis võrreldes eelmise aastaga 53%. See, et mediaanipalk kasvas kiiremini kui keskmine palk näitab, et rohkem on kasvanud varem madalamalt tasustatud arstide palgad.

Kõige kõrgemad oli keskmised põhitunnipalgad muudes asutustes² töötavatel arstidel (161 kr/tund). Järgnesid ambulatoorse eriarstiabi ja hambaravi asutuste arstid – vastavalt 147 ja 142 kr/tund. Haigla arstid teenisid keskmiselt 136 krooni, perearstid 127 krooni ja kiirabis töötavad arstid 125 kr põhitunnipalka. Kõige vähem teenisid ambulatoorse taastusravi asutustes töötavad arstid – keskmiselt 104 kr/tund. Ambulatoorse taastusravi asutuste puhul jäi keskmine põhitunnipalk ka ainukesena allapoole kokkulepitud alammäärast, mis oli 112 krooni.

¹ Tunnipalga arvestuses on sees kõik töötajad (nii täis- kui osaajaga töötajad) kuid kuupalga arvestuses on sees üksnes täisajaga töötajad. Osaajaga töötajate tunnipalgad kasvasid rohkem kui täisajaga töötajate tunnipalgad, sellepärast on keskmine tunnipalk kasvanud rohkem kui keskmine kuupalk.

² laborid, diagnostikaasutused, õendusabi asutused ning üldarstiabi teenuse osutajad, kes ei ole perearstid

Joonis 2. Arstide põhitunnipalk asutuse liigi järgi, märts 2007 ja 2008 (kroonid)

Võrreldes 2007. aastaga kasvasid kõige rohkem muudes asutustes ja haiglates töötavate arstide palgad, vastavalt 65% ja 46%. Kõige väiksem oli palgatõus ambulatoorse taastusravi ja hambaravi asutustes töötavatel arstidel (mõlemal juhul 22%).

Nagu öeldud toimus perioodil 2007-2008 haigla arstide palgas suur tõus. Samas eelmisel perioodil, 2006-2007, kasvas haigla arstide palk teiste asutustega võrreldes kõige vähem, vaid 14% (keskmine arstide palgakasv sellel perioodil oli 20%). Kõige rohkem kasvasid 2008. aastal võrreldes eelneva aastaga piirkondlike- (50 krooni ehk 58% võrra) ja üldhaiglate (42 krooni ehk 48% võrra) arstide keskmised põhitunnipalgad. Samas eelmisel perioodil, 2006 – 2007, tõusis seal arstide palk kõige vähem – mõlemas vaid 10%. Vastupidine trend ilmneb erihaiglate puhul: perioodil 2007-2008 kasvas erihaiglates arstide põhitunnipalk ainult 3%, kuid aasta varasemal perioodil oli seal tõus koguni 53%.

Seega võib järeldada, et arstide palgatasemed haiglates on ühtlustunud.

Kogutunnipalk

Eelnevalt vaadeldi põhitunnipalka ehk palka ilma lisatasudeta. Kuid lisaks põhipalgale makstakse tihti tulemuspalka tööviljakuse ja resultatiivsuse eest ning lisatasusid ületundide ja öhtuse/öötöö eest. Koos lisatasudega on arstide ühe tunni eest teenitud palk 30 krooni ehk 22% võrra suurem kui põhitunnipalk. Keskmine kogutunnipalk 2008.a märtsikuus oli **167 krooni**. Kõige enam tõtsid lisatasud haiglas töötavate arstide tunnipalka (46 krooni ehk 34% võrra), mis on mõistatav arvestades statsionaarse asutuse töö iseloomu (töötamine öhtul, öösel, puhkepäevadel). Ka kiirabis töötavad arstid said võrreldes teiste arstidega enam lisatasusid, ning nende palk tõusis lisatasude arvelt 20 krooni ehk 16% võrra. Teistes asutustes jäi lisatasude määr alla 10% (v.a muud asutused, kus see lisab põhipalgale 13%).

Kuupalk

Kuupalga arvestusse on hõlmatud üksnes need arstid, kes töötasid märtsikuus täiskohaga ning ei puudunud töölt. Arstide keskmine kuupalk koos kõigi lisatasudega oli 2008. aasta märtsikuus **26 291 krooni**. See on 2,1 korda kõrgem kui riigi keskmine palk, mis Statistikaameti andmetel oli 2008. aasta I kvartalis 12 337 krooni.

Kõige madalam oli keskmine kuupalk ambulatoorse taastusravi asutuste arstidel – 18 326 kr. Kõige kõrgem aga muudes asutustes ja haiglas töötavatel arstidel vastavalt 31 536 ja 30 509 krooni. Täiskoormusega töötavad perearstid teenisid märtsis keskmiselt kuupalka 21 481 krooni ja kiirabi arstid 25 075 krooni.

Haigla liikide võrdluses oli arstidel kõige kõrgem keskmine kuupalk piirkondlikes haiglates – 34 406 krooni. Rohkem kui 30 000 krooni kuus teenisid veel erihaiglates täiskohaga töötavad arstid (32 086 krooni). Madalaim täiskoormusega töötava arsti kuupalk oli hooldushaiglates - 19 912 krooni kuus.

4.3 Õendusalatöötajate palk

Põhitunnipalk

Õdede keskmine põhitunnipalk 2008.a märtsis oli **69 krooni**, mis on 21 krooni ehk 44% kõrgem kui 2007. aasta märtsis (joonis 3). Põhitunnipalga mediaan oli 63 krooni. Sarnaselt arstidele kasvas ka õdedel mediaanpalk rohkem kui keskmine palk. Põhitunnipalga mediaan tõusis samal perioodil 62%, mis näitab, et ka õdede puhul on rohkem tõusnud varem madalamalt tasustatud töötajate palgad. Õdede keskmine põhitunnipalk moodustas arstide palgast 50%. See osakaal jääb alla tervishoiutöötajate poolt soovitud suhtele, et õdede palk moodustaks 60% arstide palgast.

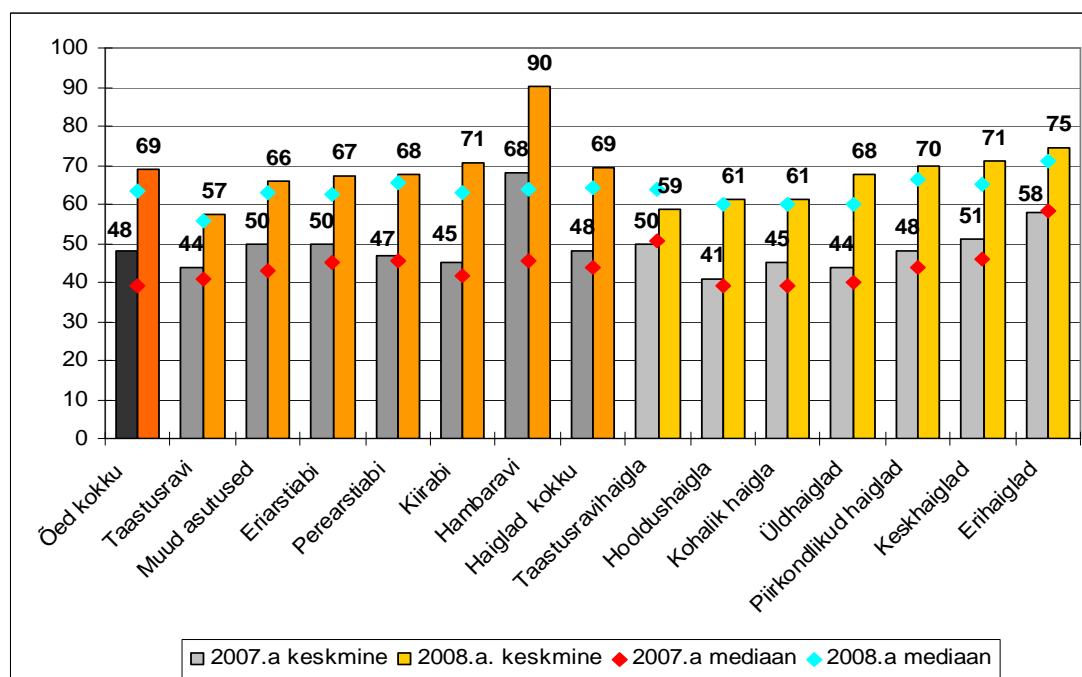
Kõige kõrgemad olid keskmised põhitunnipalgad hambaravi asutuses töötavatel õdedel (90 kr/tund). Neile järgnesid kiirabis (71 kr/tund) ja haiglas töötavad õed (69 kr/tund). Perearstiabi asutustes teenisid õed 68 kr/tund, ambulatoorses eriarstiabi asutustes 67 kr/tund ja muudes asutustes 66 kr/tund. Alla 60 kr ja seega alla kehtestatud miinimummäära oli keskmine põhitunnipalk õdedel vaid ambulatoorsetes taastusraviasutustes (sarnaselt arstidega).

Haigla liikide võrdluses olid kõige kõrgemini tasustatud erihaiglate õed (75 kr/tund). Kõige madalamalt olid tasustatud taastusravi haiglate õed (59 kr/tund), kelle keskmine põhitunnipalk jäi ka ainukesena haigla liikide võrdluses allapoole kehtestatud miinimummäära.

Kõige rohkem kasvasid võrreldes 2007. aastaga kiirabis töötavate õdede palgad (57%), tõustes 45 kroonilt 71 kroonile (2007. aastal olid kiirabi õed ühed madalamalt tasustatud õed). Perearstiabi asutustes ja haiglates kasvasid õdede palgad 44%.

Haigla liikide võrdluses ilmnes palgatõusus sarnane trend arstide palga muutumisega – haigla liikide puhul, kus perioodil 2007-2008 toimus suur palgatõus, oli perioodil 2006-2007 tõus väike ja vastupidi. Kõige suurem oli perioodil 2007-2008 õdede palgatõus üldhaiglates (54%), kus perioodil 2006-2007 kasvasid õdede palgad vaid 7%. Ka piirkondlikes- ja hooldushaiglates tõusis arstide palk 2008. aastal tunduvalt (vastavalt 45% ja 50%) ning perioodil 2006-2007 oli nendes haiglates kasv teiste asutustega võrreldes palju madalam (vaid 10-11%). Ning vastupidine tendents ilmnes taastusravihaiglates: perioodil 2007-2008 oli seal kõige tagasihoidlikum tõus – 17%, samas kui perioodil 2006-2007 kasvasid seal palgad koguni 37%.

Joonis 3. Õdede põhitunnipalk asutuse liigi järgi, märts 2007 ja 2008 (kroonid)

Kogutunnipalk

Koos lisatasudega on õdede keskmine tunnipalk 13 krooni ehk 19% võrra kõrgem kui põhitunnipalk. Õdede keskmine kogutunnipalk oli 2008. a märtsis **82 krooni**. Kõige enam tõstsid lisatasud haiglas ja kiirabis töötavate õdede tunnipalku (mõlemal juhul 23%), mis on ka mõistatav arvestades nende asutuse töö iseloomu (töötamine öhtul, öösel, puhkepäevadel).

Kuupalk

Kuupalga arvestusse on hõlmatud üksnes need õed, kes töötasid märtsikuus täiskohaga ning ei puudunud töölt. Õdede keskmine kuupalk koos kõigi lisatasudega oli 2008. aasta märtsikuus **13 972 krooni**. See on 1 635 krooni ehk ligikaudu 13% kõrgem kui riigi keskmine palk, mis Statistikaameti andmetel oli 2008. aasta I kvartalis 12 337 krooni.

Sarnaselt arstidele oli kõige madalam kuupalk ambulatoorsetes taastusravi asutustes töötavatel õdedel – 9880 krooni. Kõige kõrgem oli kiirabi õdede kuupalk – 16 059 krooni.

Haigla õed teenisid keskmiselt 14 634 krooni kuus. Nagu ka arstide puhul olid õdedel kõrgeimad keskmised kuupalgad piirkondlikes- ja erihaiglates.

4.4 Hooldajate ja abiõdede palk

Põhitunnipalk

Hooldajate ja abiõdede keskmine põhitunnipalk 2008. a märtsis oli **38 krooni**, mis on 10 krooni ehk 37% kõrgem kui 2007. aasta märtsis (joonis 4). Erinevalt arstidest ja õdedest on hooldajate põhitunnipalga mediaan kasvanud samas tempos nagu keskmine palk. Kuid selle ametigrupi palgatasemed on alati olnud ka kõige ühtlasemad.

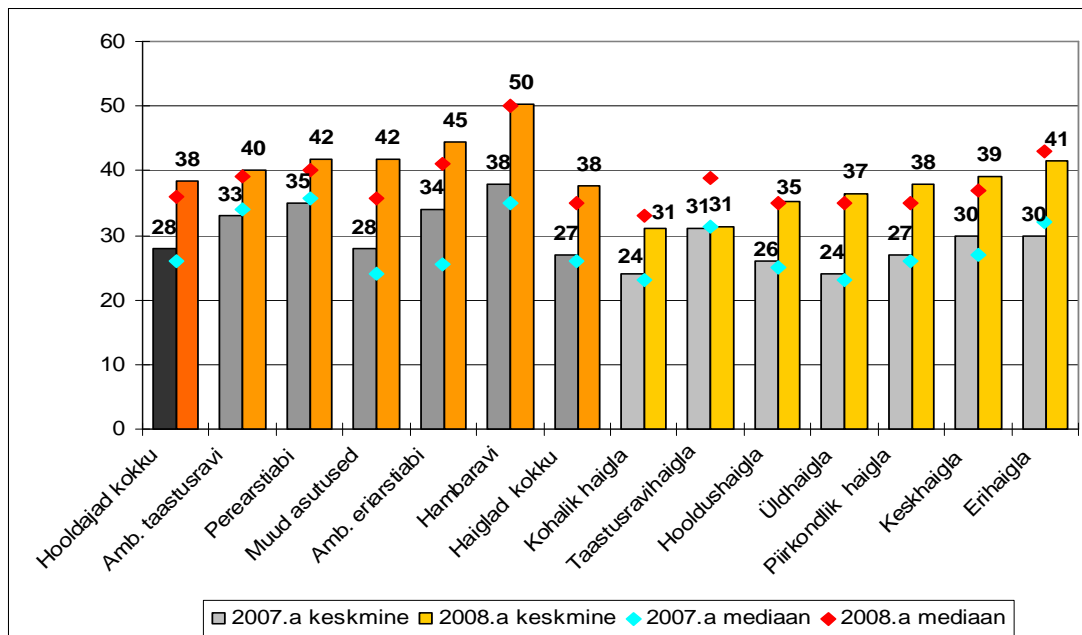
Hooldajate ja abiõdede keskmine põhitunnipalk moodustas õdede palgast 55%. Tervishoiutöötajate soov on olnud, et see osakaal oleks 60%, seega jäi 2008. aasta märtsikuus see näitaja natuke soovitud tasemele alla.

Haiglas töötavad hooldajad said keskmiselt põhitunnipalka 38 krooni. Kõige kõrgem oli hooldajate põhitunnipalk erihaiglates (41 krooni) ja kõige madalam taastusravi- ja kohalikes haiglates (mõlemas 31 kr/tund), mis on ka kaks haiglaliiki, kus hooldajate keskmine põhitunnipalk jäi alla 2008. aastal kehtiva miinimummäära (33 krooni).

Hooldajate palgakasv oli suurim üldhaiglates (52%) ja piirkondlikes haiglates (40%). Nende haigla liikide puhul oli perioodil 2006-2007 palgatõus kõige tagasihoidlikum – vastavalt vaid 4 ja 8%.

Taastusravi haiglates hooldajate palk 2008. aasta märtsis võrreldes eelneva aastaga ei muutunud, kuid samas toimus seal perioodil 2006-2007 suurim tõus – 47%.

Joonis 4. Hooldajate ja abiõdede põhitunnipalk asutuse liigi järgi, märts 2007 ja 2008 (kroonid)

Kogutunnipalk

Koos lisatasudega on hooldajate ja abiõdede keskmine tunnipalk 9 krooni ehk 24% võrra suurem kui põhitunnipalk. Hooldajate keskmine kogutunnipalk 2008.a märtsis oli **47 krooni**. Haiglas töötavate hooldajate tunnipalk tõusis lisatasudega 8 krooni ehk 21% võrra. Kõige enam tõstsid lisatasud hooldajate tunnipalka piirkondlikes- (31%) ja taastusravihaiglates (49%).

Kuupalk

Kuupalga arvestusse on hõlmatud üksnes need hooldajad ja abiõded, kes töötasid märtsikuus täiskohaga ning ei puudunud töölt. Nende keskmine kuupalk koos kõigi lisatasudega oli 2008. aasta märtsikuus **8 074 krooni**, mis moodustas ligikaudu 2/3 2008.a I kvartal riigi keskmisest palgast.

Haiglas täiskoormusega töötavate hooldajate keskmine kuupalk oli 8 063 krooni. Nagu ka arstide ja õdede puhul olid kõrgemad keskmised kuupalgad piirkondlike- ja erihaiglate hooldajatel. Kõige kõrgem täiskoormusega töötava hooldaja tunnipalk oli taastusravihaiglas.

4.5 Tervishoiuteenuse osutamisega seotud spetsialistid ja kiirabitehnikud

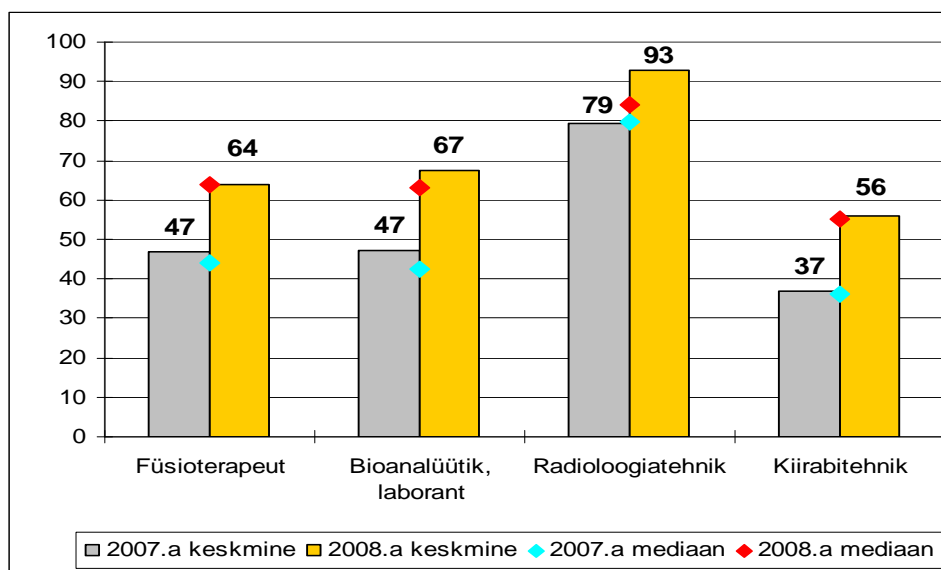
Põhitunnipalk

Tervishoiuteenuse osutamisega seotud spetsialistide keskmised põhitunnipalgad erialade järgi olid 2008.a märtsikuus järgimised: **radioloogiatehnikul 93 krooni, bioanalüütikul/laborandil 67 krooni, füsioterapeudil 64 krooni ja kiirabitehnikul 56 krooni** tunnis.

Kõige rohkem tõusis perioodil 2007-2008 kiirabitehnikute keskmine palk – 53% (19 krooni võrra) ja kõige vähem radioloogiatehnikute keskmine palk 17%. Teiste erialade palgatõus jäi 36 – 42% vahele. 2007. aastal oli kiirabitehnikute palk oli kõige madalam (37 krooni tunnis) ja radioloogiatehnikute palk kõige kõrgem (79 krooni tunnis).

Füsioterapeutide ja bioanalüütikute palgamediaanid on kasvanud kiiremini kui keskmised palgad – s.t et nende erialade puhul on kasvanud rohkem just madalamad palgad. Kiirabitehnikutel on keskmine ja mediaan kasvanud samas tempos, kuid selle eriala puhul on olnud palgatasemed alati ühtlased.

Joonis 5. Tervishoiuteenuse osutamisega seotud spetsialistide ja kiirabitehnikute põhitunnipalk ja kogutunnipalk eriala järgi, märts 2008 (kroonid)

Kogutunnipalk

Tervishoiuteenuse osutamisega seotud spetsialistide keskmised kogutunnipalgad erialade järgi olid 2008.a märtsikuus järgimised: **radioloogiatehnikul 119 krooni, bioanalüütikul/laborandil 77 krooni, füsioterapeudil 70 krooni ja kiirabitehnikul 71 krooni** tunnis.

Seega tõstavad lisatasud kõige enam radioloogia- ja kiirabitehnikute palkasid – 27% ja 28%.

Kuupalk

Tervishoiuteenuse osutamisega seotud spetsialistide keskmised kogutunnipalgad erialade järgi olid 2008.a märtsikuus järgimised: **radioloogiatehnikul 15908 krooni, bioanalüütikul/laborandil 13557 krooni, füsioterapeudil 11473 krooni ja kiirabitehnikul 13702 krooni** kuus. Seega kõik spetsialistid, v.a füsioterapeutid, teenisid 2008. aasta

märtsikuus riigi keskmisest (12 337 kr kuus) veidi kõrgemat kuupalk. Kuid siin tuleb silmas pidada, et füsioterapeutide hulka on analüüsis arvestatud ka massöörid jt sarnased spetsialistid.